Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto
Rautatieläistenkatu 6
00520 Helsinki

Aika: keskiviikko 10.9.2025 klo 11.30

Asia: HE 55/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+55/2025

Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto (VOL) kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua edellä todetusta hallituksen esityksestä.

Viime hallituskaudella säädettiin laki (HE 224/2021), jonka myötä yksityinen varhaiskasvatus muuttui ilmoitusmenettelystä luvanvaraiseksi toiminnaksi 1.1.2023 alkaen. Tämän lainsäädäntömuutoksen siirtymäaika on kesken ja takaraja luvan hakemiselle on ollut 31.12.2026.

Lupamenettelystä säätämisellä haluttiin varmistaa yksityisen varhaiskasvatuksen laatu ja selvittää palveluntuottajien taloudelliset ja ammatilliset toimintaedellytykset mahdollisimman huolellisesti ennen toiminnan aloittamista. Nyt käsillä olevassa luonnoksessa esitetään, että luvan sijasta yksityisen päiväkotitoiminta rekisteröitäisiin palveluntuottajien rekisteriin. **VOL ei kannata esitystä.**

VOL kummastelee poukkoilevaa politiikkaa, jonka kohteena varhaiskasvatus on ollut viime vuosina ja katsoo, että käsillä oleva esitys on osa tätä jatkumoa. Päiväkodeissa kaivataan nyt kipeästi kehittämisrauhaa ja viestiä, että varhaiskasvatusta kehitetään määrätietoisesti ja pitkäjänteisesti koulutusjärjestelmän osana.

Yksityisen päiväkotitoiminnan luvanvaraisuutta koskevassa lainsäädäntöehdotuksessa nostettiin esiin, että yksityisen päiväkotitoiminnan on voinut aloittaa ilman, että tuottajan yleisiä toimintaedellytyksiä on huolellisesti tarkastettu ja on ajanut tilanteen siihen, että varhaiskasvatustoiminta on lakkautettu myöhemmin. Tätä pyrittiin nimenomaan estämään luvanvaraisuudella.

Pelkkä rekisteröinti ei tarjoa riittävää varmuutta siitä, että yksityisten päiväkotien toimintaedellytysten jatkuvuus säilyy. Tämä käy ilmi myös käsillä olevasta hallituksen esityksestä, jossa todetaan, että rekisterissä on päiväkoteja, joiden toiminnan edellytyksiä ei ole arvioitu sen jälkeen, kun ne on kirjattu rekisteriin, ja niiden toiminta ei täytä säädöksiä.

Tämä osoittaa, että jälkivalvonta, johon rekisteröintimenettelyllä ollaan nyt siirtymässä, on riittämätön turvaamaan yksityisten päiväkotien toimintaedellytykset. Siirtyminen malliin, jossa toiminta voi alkaa ennen rekisteröintipäätöstä, lisää riskiä, että puutteet havaitaan vasta toiminnan alettua.

Kuten esityksen perustetekstissä todettiin tarkasteltaessa vaikutuksia lapsiin ja perheisiin, lapsiin kohdistuvan elinkeinon sääntely nojaa vahvasti ennakolliseen valvontaan. VOL toteaa, että lapsen edun ensisijaisuus edellyttää ennakollista ja kattavaa valvontaa, jota luvanvaraisuus nimenomaan edistää.

Rekisteröintimalli siirtää nyt osan riskeistä jälkivalvontaan, joka on lasten edun näkökulmasta ongelmallista. Jos yksityinen päiväkoti joudutaan sulkemaan yllättäen, seuraukset ovat merkittävät sekä lapsille että perheille. Lapsen arki ja kiintymyssuhteet katkeavat äkillisesti, joiden seuraukset lapsille ovat kohtuuttomia. Perheet joutuvat lisäksi etsimään uuden varhaiskasvatuspaikan kiireellisesti, mikä voi häiritä työ- ja opiskelujärjestelyjä ja lisätä taloudellista painetta. Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus järjestää varhaiskasvatuspaikka ja äkillisesti jopa laajastikin yksityisten päiväkotien sulkeminen voi kuormittaa kuntien kantokykyä. Tällaisia tilanteita on todettu sekä kansainvälisissä yhteyksissä että Suomessa vuonna 2020.

Lain voimaantuloa tulisi lykätä nyt voimassa olevan siirtymäajan yli vuoden 2027 alkuun

Nykyisessä lupamenettelyssä, kunnan viranomaisen havaittaessa, ettei toimintaympäristö ole soveltuva tai varhaiskasvatuslain mukaiset edellytykset eivät täyty, täytyy viranomaisen ottaa kantaa tähän lausunnossaan. Kunnan viranomainen voi edellyttää, että palveluntuottaja korjaa puutteet ennen kunnan viranomaisen lausunnon toimittamista aluehallintovirastolle. Tämän tulee myös jatkossa säilyä.

- ➔ **VOL esittääkin, että yksityinen palveluntuottaja voisi aloittaa toiminnan vasta, kun kunnan lausunto on valmistunut ja toimitettu palveluntuottajalle tiedoksi.**

Esityksessä ei esitetä kunnan tehtäviin muutoksia. Pyyntö tarkastuksen toimittamiseksi tulisi jatkossakin aluehallintovirastolta. Aluehallintovirasto olisi lupaviranomaisen sijaan rekisteröintiviranomainen ja aluehallintoviraston rooli pysyisi prosessissa samana. **Tämä on kannatettavaa.**

Nyt lausunnolla olevan lainsäädännön valmisteluissa on esitetty vaihtoehto, että ehdotetut muutokset tulisivat voimaan vasta lain 326/2022 siirtymäajan päätyttyä, eli 1.1.2027 alkaen. Tässä toteuttamisvaihtoehdossa kaikki tällä hetkellä yksityistä päiväkotitoimintaa harjoittavat olisivat hakeneet toiminnalleen luvan lupamenettelyn siirtymäaikana, jolloin kaikkien toimijoiden yleiset edellytykset olisivat tulleet tarkastetuiksi luvan hakemisen yhteydessä. -> -

- ➔ **VOL esittää, että valiokunta ottaa kannan, että esitetty lainsäädäntö tulisi voimaan 1.1.2027**.

Varhaiskasvatuksessa yksityisen tuottajan toiminnan tulee muun koulutusjärjestelmien tavoin olla luvanvaraista toimintaa. Varhaiskasvatukseen tulisi säätää yksityiselle päiväkotitoiminnalle vastaava järjestämislupa, kuten esimerkiksi perusopetuksen osalta on säädetty. Lopuksi toteamme, ettei esitys ole miltään muotoa tarpeellinen eikä perusteltu, eikä sitä pidä toteuttaa.

Helsingissä 8.9.2025

Anitta Pakanen
puheenjohtaja
Varhaiskasvatuksen Opettajien Liitto

Elina Wallin
Päiväkodin johtaja
Helsinki